Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ

2021 елның 16 декабреннән №31

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеген шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.4 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Олы Бортас авыл җирлеге Советы КАРАР ЧЫГАРДЫ:

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының «Олы Бортас авыл җирлеге» муниципаль берәмлеген шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны түбәндәге адреслар буенча урнашкан мәгълүмат стендларында игълан итәргә:

- ТР, Кама Тамагы районы, Олы Бортас ав., Ленинград ур., 27;
- ТР, Кама Тамагы районы, Балчыклы ав., Ленин ур., 70,

Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карар рәсми рәвештә халыкка хәбәр ителгән (бастырып чыгарылган) көненнән үз көченә керә..

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

«Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы
Татарстан Республикасы Кама Тамагы
муниципаль районы Олы Бортас авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге Советы рәисе Р.С.Сәгъдиев

Татарстан Республикасы
Кама Тамагы муниципаль
районы Олы Бортас авыл
җирлеге Советының
2021нче елның 16
декабрендәге 31 номерлы
карарына кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ БОРТАС АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ

2021 ел

Эчтәлек

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР 3

2. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ КУЛЛАНУ ӨЛКӘСЕ ҺӘМ КАГЫЙДӘЛӘРЕ.. 6

3. ОЛЫ БОРТАС АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНӘ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА 7

4.ТӨП ӨЛЕШ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТЕЛЕШНЕҢ МИНИМАЛЬ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ДӘРӘҖӘСЕНЕҢ ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫ ӨЧЕН МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДӘРӘҖӘДӘ ҮТЕМЛЕ БУЛУЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫ ҺӘМ АЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР.. 8

4.1. Мәдәният өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары һәм буш вакытны уздыру оешмалары... 9

4.2. Физик культура һәм массакүләм спорт өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.. 10

4.3. Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.................. 12

4.4. Халыкны сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары. 12

4.5. Авыл җирлегенең мәгълүмат һәм элемтә өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары........ 13

4.6. Идарә итү учреждениеләре өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары... 15

4.7. ритуаль хезмәт күрсәтү объектлары өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.. 15

4.8. Җәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары..... 17

4.9. Авыл җирлегенең көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр........ 18

4.10. Авыл җирлегенең муниципаль район чикләрендәге һәм авыл җирлекләренең торак пунктлары чикләреннән тыш транспорт хезмәте күрсәтү һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары. 21

4.11. Территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары... 21

4.12. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары. 22

4.12.1. Авыл җирлегенең электр белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 22

4.12.2. Авыл җирлегенең җылылык белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 25

4.12.3. Авыл җирлегенең газ белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗын билгеләүгә тәкъдимнәр. 25

4.12.4. Су белән тәэмин итү объектларында авыл җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 27

4.12.5. Су бүлеп бирелгән объектларда авыл җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр. 28

5. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР 27

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеген шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары (алга таба - нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнгән.

Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән «Техник җайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә җайга салына.

Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәҗбүри.

Шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлеге нигезендә гамәлгә ашырыла.

Әлеге нормативлар авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре җыелмасын; мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен мөмкин булган максималь дәрәҗәдә территориаль файдалана алуының исәп-хисап күрсәткечләрен билгели.

Авыл җирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре һәм мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре билгеләнә торган җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

- халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, суүткәргеч;
- торак пунктлар чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирлекнең җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;
- социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;
- мәдәният, массакүләм ял итү;
- мәгълүматлаштыру һәм элемтә;
- физик культура һәм массакүләм спорт;
- көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү, төзекләндерү һәм яшелләндерү;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтү;
- социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

Нормативлар түбәндәге өлешләрне үз эченә ала:

- төп өлеш (авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларының тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре);
- нормативларның төп өлешендәге исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү материаллары;

– нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

– җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларында авыл җирлеге халкының норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;

– авыл җирлегенә кыскача характеристика.

2. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ КУЛЛАНУ ӨЛКӘСЕ ҺӘМ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре Олы Бортас авыл җирлеген территориаль планлаштыру документларын әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм гамәлгә ашырганда, Кама Тамагы авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияне планлаштыру документларында кулланыла.

Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешенә контроль һәм күзәтчелек органнары карарларын кабул итү өчен файдаланыла.

Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл җирлеге халкының минималь дәрәҗәдә тәэмин ителешенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә булу исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәҗбүри.

Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгәннәрне гамәлдән чыгарганда һәм (яисә) үзгәрткәндә, гамәлдән чыгарылган нормаларга таянырга кирәк.

3. ОЛЫ БОРТАС АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНӘ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКА

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Бортас авыл җирлегенә кыскача характеристика, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында белешмәләр, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

1 нче таблица

Олы Бортас авыл җирлегенә кыскача характеристика

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Характеристика
1	Авыл җирлеге территориясенең муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Олы Бортас авыл җирлеге Кама Тамагы муниципаль районының көнбатыш өлешендә, Татарстан Республикасының көнбатыш өлешендә урнашкан.
2	Авыл җирлеге чикләрендә территориянең гомуми мәйданы, гектар	5715,9
3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Олы Бортас авылы, Кече Бортас авылы, Балчыклы авылы
4	Халык саны, барлыгы	284
4.1	Балалар яше	28
4.2	Эшкә сәләтле яшьтәге	136
4.3	Хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк	120
5	2021 елның 1 гыйнварына халык тыгызлыгы кеше/кв. км га	5
6	Торак фонды, кв.м.	7539,33
7	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе, кв. м/кеше.	26,5
8	Авыл җирлеге территориясендә табигать-климат шартлары	
8.1	Климат районы (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә)	IIВ
8.2	Сесмик куркыныч дәрәҗәсе (баллар)	6 - 7
8.3	Табигать-климат шартларын гомуми бәяләү	уңайлы

4.ТӨП ӨЛЕШ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТЕЛЕШНЕҢ МИНИМАЛЬ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ДӘРӘҖӘСЕНЕҢ ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫ ӨЧЕН МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДӘРӘҖӘДӘ ҮТЕМЛЕ БУЛУЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫ ҺӘМ АЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР.

2 нче таблица

Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаҗ гражданнарның торак хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган авыл җирлекләре территориясендә торак төзелеше өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (кв. м/кеше).		Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
		2021 ел	**2030 ел**	
1	Авыл торак пунктларында торак урыннары	23,1	30,5	билгеләнми

Искәрмә.
Киләчәктә исәп-хисап күрсәткечләре, 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарның гомуми мәйданын тәэмин итүнең факттагы минималь дәрәҗәсен исәпкә алып, төзәтелә.

Торак төзелеше күләмнәренең һәм торак төзелеше типларының исәп күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик хәлне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

Торак төзелеше характеры нигезендә 3 нче таблицада китерелгән төзелеш типлары аерылып тора.

3 нче таблица

Торак төзелеше характеристикалары

№ т/б	Торак төзелеш тибы	Төзелеш характеристикасы
1	Азкатлы торак төзелеше	3 катка кадәр биеклектәге индивидуаль утар төзелеше; 3 катны кертеп, 3 катка кадәр булган блоклы торак йортлар белән төзү; 4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзү
2	Урта биеклектәге катлы торак төзелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар төзү
3	Күпкатлы торак төзелеше	9 катлы һәм аннан югарырак биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзелеш

Торак төзелеше типларын бүлеп бирү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү җирдән файдалану һәм авыл җирлеген төзү кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

Торак пунктларда торак төзүнең норматив параметрлары 7 нче бүлекнең 42.13330.2016 СНиП 2.07.01-89 Актуализацияләнгән редакция таләпләре нигезендә билгеләнә. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.1. Мәдәният өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары һәм буш вакытны уздыру оешмалары

Мәдәният, массакүләм ял итү, ял итү объектларын һәм аларның параметрларын урнаштыруга таләпләр 42.13330.2016 СНиП 2.07.01-89* «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" (Д кушымтасы).

Олы Урсай авыл җирлегенең халык белән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең киңәш ителә торган күрсәткечләрен мәдәният һәм ял итү объектлары, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәҗәсе 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 нче таблица

Авыл җирлегенең мәдәният өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлары өчен һәм халыкның ялын оештыру өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

<table>
<tr><th>№ т/б</th><th>Объект исеме</th><th>Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе</th><th>Халыкка территориаль керүнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе (метрлар)</th></tr>
<tr><td rowspan="4">1</td><td colspan="3">Халык саны булган авыл торак пунктлары өчен клуб учреждениеләре:</td></tr>
<tr><td>0,2 дән 1 мең кешегә кадәр.</td><td>1000 кешегә 500 - 300 урын</td><td rowspan="3">Транспорт белән барып җитү өчен 60 минут</td></tr>
<tr><td>1 дән 2 мең кешегә кадәр</td><td>300 - 1000 кешегә 230 урын</td></tr>
<tr><td>2 дән 5 мең кешегә кадәр</td><td>1000 кешегә 230 - 190 урын</td></tr>
<tr><td rowspan="4">2</td><td colspan="3">Авыл җирлекләре һәм аларның төркемнәре өчен хезмәт күрсәтү зонасында (бер минутлык мөмкинлектән чыгып) авыл массакүләм китапханәләре, халык саны:</td></tr>
<tr><td>1 меңнән 2 мең кешегә кадәр</td><td>6 - 7,5 мең берәмлек саклау;
1000 кешегә 5 - 6 укучы урыны.</td><td rowspan="3">Транспорт белән барып җитү мөмкинлеге 30 минут</td></tr>
<tr><td>2 дән 5 мең кешегә кадәр</td><td>5 - 6 мең берәмлек саклау;
1000 кешегә 4 - 5 укучы урыны.</td></tr>
<tr><td>5тән 10 мең кешегә кадәр</td><td>4,5 - 5 мең берәмлек саклау;
1000 кешегә 3 - 4 укучы урыны.</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Ял вакытын оештыру һәм һәвәскәр эшчәнлек өчен биналар</td><td>1000 кешегә 50-60 кв.м.</td><td>җәяүлеләр өчен 30 минут</td></tr>
</table>

Искәрмә.
1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап күрсәткечен кабул итәргә кирәк.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең социаль гарантияләре дәрәҗәсе 2024 елга кадәр гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.

4 нче таблицада күрсәтелмәгән мәдәният һәм ял итү объектлары өчен күрсәткечләрне проектлауга йөкләмә нигезендә кабул итәргә кирәк.

Мәдәният объектларының санын, составын һәм авыл торак пунктларында проектлана торган ял вакытын билгеләгәндә өстәмә рәвештә 30 минутлык транспорт белән барып җитү зонасында урнашкан башка торак пунктлардан килүче халыкны да исәпкә алырга кирәк.

Мәдәният объектлары һәм халыкның ялын оештыру өчен җир кишәрлекләренең күләме проектлауга бирелгән бирем нигезендә билгеләнә.

4.2. Физик культура һәм массакүләм спорт өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Олы Урсай авыл җирлегенең физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәҗәсенең тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 нче таблица

Физик культура һәм массакүләм спорт өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Гомуми файдаланудагы физкультура-спорт заллары	1000 кешегә идән мәйданы 80 кв.м.	60 мин. транспорт белән барып җитү
2	Спорт мәйданчыгы (уен спорт мәйданчыгын һәм (яисә) урам тренажерларын, турникларны үз эченә алган яссы спорт корылмасы)*	1 объект халык санына бәйсез рәвештә	60 мин. транспорт белән барып җитү

Искәрмә:
300 кеше яшәгән торак пунктлар өчен норма юк.

Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын исәпкә алып, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәрләре белән үзара бәйләнештә булуны күздә тотарга кирәк.

Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын мәгариф мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән территорияне кыскарту мөмкинлеге

белән бергә алып бару рөхсәт ителә.

Физкультура-спорт корылмалары өчен җир участогының күләмен проектлауга бирем буенча кабул итәргә кирәк.

4.3. Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Олы Бортас авыл җирлегенең халыкның сәламәтлек саклау объектлары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең, мондый объектларның халык өчен территориаль файдалану дәрәҗәсенең тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нче таблица

Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Аптекалар	1 мең кешегә гомуми мәйдан 14 кв. метр	җәяүлеләр өчен 30 минут

Сәламәтлек саклау объектларын урнаштыруга һәм аларның параметрларына карата таләпләр СП 42.13330.2016 СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (Д кушымтасы) һәм башка норматив документлар белән.

Аптекка җир участогының күләмен 0,2 га итеп кабул итәргә кирәк, йә алар төзелгән булырга мөмкин.

4.4. Халыкны сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Олы Бортас авыл җирлегенең халыкның сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы объектлары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсенең тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен, мондый объектларның халык өчен территориаль дәрәҗәдә файдалану дәрәҗәсен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

Сәүдә, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм җәмәгать туклануы өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Кибетләр, шул исәптән:	1000 кешегә 300 кв.м сәүдә мәйданы.	2000 м
	азык-төлек товарлары	1000 кешегә 100 кв.м сәүдә мәйданы.	
	азык-төлек булмаган товарлар	1000 кешегә 200 кв.м сәүдә мәйданы.	
2	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү	1000 кешегә 7 эш урыны.	2000 м

	предприятиеләре		
	халыкка турыдан-туры хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 4 эш урыны.	
	предприятиеләргә хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 3 эш урыны.	
3	Мунчалар*	1000 кешегә 7 урын.	билгеләнми

Искәрмә:
Төзекләндерелгән торак фонды белән тәэмин ителгән җирлекләрдә мунчаларның һәм мунча-савыктыру комплексларының сыйдырышлылыгын исәпләү нормалары 1 мең кешегә 3 урынга кадәр киметү рөхсәт ителә.

Авыл торак пунктлары яисә аларның төркемнәре өчен сәүдә һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләрен һәр җирлектә яшәүчеләрне җәяүлеләр йөри алу мөмкинлеге чикләрендә беренче зарури хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итү исәбенә 30 минуттан да артык булмаган вакыт урнаштырырга кирәк. Хезмәт күрсәтү дәрәҗәсе югарырак булган объектлар белән тәэмин итүне авыл җирлекләре төркеменә кабул итәргә кирәк.

Шәһәр торак пунктлары һәм авыл җирлекләре өчен сәүдә предприятиеләренең җир кишәрлекләре күләмен сәүдә мәйданының кв метрына карап кабул итәргә кирәк:

- 250 кв.метрга кадәр - 100 кв.м. мәйданга 0,08 га кадәр;
- 250 - 650 кв.м. - 0,08 - 0,06 га 100 кв.м. сәүдә мәйданы;
- 650 до 1500 кв.м. - 0,06 - 0,04 га 100 кв.м. сәүдә мәйданы;
- 1500 до 3500 кв.м. - 0,04 - 0,02 га 100 кв.м.сәүдә мәйданы;
- 3500 кв.м. - 100 кв.м. 0,02 га сәүдә мәйданы.

Предприятиеләрне инженер системалары һәм коммуникацияләр белән автоном тәэмин иткән, шулай ук алар территориясендә ярдәмче биналар һәм корылмалар урнаштырган очракта, кишәрлек мәйданы 50 %ка кадәр артырга мөмкин.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре өчен җир кишәрлекләре күләмен аларның куәтенә (эш урыннары санына) бәйле рәвештә кабул итәргә кирәк:

- 10нан алып 50 эш урынга - 10 эш урынына 0,1-0,2 га;
- 50 - 150 эш .урынга - 0,05-0,08 га 10 эш урынга;
- св. 150 эш . ур. - 0,03-0,04 га 10 эш ур..

Мунча өчен җир кишәрлекләре күләме объектка 0,2-0,4 га кабул ителә.

4.5. Авыл җирлегенең мәгълүмат һәм элемтә өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкның мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

Элемтә объектлары өлкәсендә муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Почта элемтәсе бүлеге	1 элемтә бүлеге 0,5-6 мең кешегә.	500 метр
2	АТС (1000 кешегә 600 номер исәбеннән)	10 - 40 мең номерга объект	Билгеләнми
3	Концентратор	1,0 - 5,0 мең номерга объект	Билгеләнми
4	Кабельле телевидение техник үзәге	Торак районга 1 объект	Билгеләнми

Элемтә бүлегенең җир участогы күләме торак пунктта яшәүчеләрнең санына карап исәпләнә:

– 500 дән 2000 кешегә кадәр - объектка 0,3-0,35 га;
– 2000 елдан 6000 кешегә кадәр - объектка 0,4-0,45 га.

Җир кишәрлекләренең күләме:

– автомат телефон станциясе объектка 0,25 га кабул ителә;
– концентратор 40-100 кв.м;
– кабельле телевидениесенең техник үзәге - 0,5 га объектка.

Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениесен күмәк кабул итү системаларын урнаштыру һәм йорт эчендәге эчке коммуникацияләр буенча бер үк вакытта хезмәт күрсәтү өчен кимендә өч элемтә операторы тарафыннан кирәкле яшерен эчке коммуникацияләр буенча элемтә челтәрләрен салу күздә тотыла.

Яңа территорияләрне төзегәндә, гражданнар оборонасы сигналлары һәм гадәттән тыш хәлләр сигналлары буенча халыкка хәбәр итү системасының локаль челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Предприятиеләрне, элемтә биналарын һәм корылмаларын, радиотапшыруларны һәм телевидениене, янгын сүндерү һәм саклау сигнализациясен урнаштыру, инженерлык җиһазлары системаларын диспетчерлаштыру гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Элемтә предприятиеләре биналарын күрше предприятиеләргә яисә технологик процесслар булган, зарарлы, коррозияле-актив, җир сөрүче матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганаклары булган, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә өстенлек итүче юнәлештәге җилләрнең беренче ягындагы урнаштырырга кирәк.

Элемтә бүлекләре торак төзелеше зонасында урнашырга тиеш.

Шәһәр почтамтлары, шәһәр һәм район элемтә үзәкләре, матбугат агентлыклары биналарыннан балалар ясле-бакчалары, мәктәпләр, интернат мәктәпләр, дәвалау-профилактика учреждениеләре чикләре чикләренә кадәр 50 метрдан да ким булмаган, ә торак һәм иҗтимагый биналарның диварларына кадәр

кимендә 25 метрны кабул итәргә кирәк.

Җир участогы төзекләндерелергә, яшелләндерелергә һәм киртәләнергә тиеш.

Койманың биеклеге кабул ителә, м:

– 1,2 - шәһәрара телефон станцияләренең хуҗалык ишегаллары, телеграф төеннәре һәм шәһәр телефон станцияләре станцияләре станцияләре өчен;

– 1,6 - көчәйтү пунктлары, кабельле участоклар, махсус билгеләнештәге җиһазлар һәм милек белән складлар, махсус элемтә автомобильләренең, территориаль элемтә һәм телевидение идарәләре үзәкләренең хуҗалык ишегалларының, элемтә дәүләт предприятиеләренең, Россия магистраль элемтәсе һәм телевидениесенең техник узелларының мәйданчыклары, элемтә эксплуатацион-техник узелларының, тимер юл почтамтлары почта ишегалларының, почтамт ташу бүлекләренең, элемтә һәм Роспечать предприятиеләренең техник узеллары өчен.

Элемтә линияләрен «Элемтә линияләре өчен җирләр бүлеп бирү нормативлары» СН461-74 таләпләре нигезендә урнаштырырга кирәк.

4.6. Идарә итү учреждениеләре өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Идарә учреждениеләре һәм кредит-финанс оешмалары тарафыннан халыкның мөмкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәҗәсенең, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре 9 нчы таблица нигезендә кабул ителергә тиеш.

9 нче таблица

Идарә һәм финанс өлкәсендә муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Идарә итү оешмалары һәм учреждениеләре	Техник регламентлар нигезендә	Билгеләнми

Идарә учреждениеләре оешмалары өчен җир кишәрлекләре күләме 60-44 кв.м. исәбе белән бинаның катылыгы 2-3 кат.; 44-18,5 кв.м. исәбе белән бинаның катылыгы 3-5 кат. тәшкил иткән бер хезмәткәргә кабул ителә. Зур мәйдан азрак катлы объектлар өчен кабул ителә.

4.7. ритуаль хезмәт күрсәтү объектлары өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкның ритуаль хезмәтләр күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нче таблица

Торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Традицион күмү зираты*	1000 кешегә 0,28 га, әмма 40 га артык түгел	Билгеләнми

Искәрмә:
*Халык санын, халык санының перспективалы үсешен һәм үлүчеләр коэффициентын исәпкә алып билгеләнә.

Зиратларның җир кишәрлеге күләме халыкның тәэмин ителеш дәрәҗәсен исәпләп, әмма 40 гектардан да артык булмаган күләмдә кабул ителә.

Торак-коммуналь хуҗалык предприятиеләреннән торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренә, балалар бакчаларына һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренә кадәр ераклык 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 нче таблица

Зиратлардан торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренең, балалар бакчаларының һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренең стеналарына кадәр ераклыгы

Биналар (җир кишәрлекләре)	Торак-коммуналь хуҗалык предприятиеләре биналарыннан (кишәрлекләре чикләреннән) ераклык, м		
	Торак йортлар диварларына кадәр	Гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар мәктәпкәчә һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарына кадәр	Су алу корылмаларына кадәр
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 20 дән 40 гектарга кадәр)	500	500	1000 дән дә ким түгел (су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау пояслары һәм фильтрлау вакыты исәпләүләре буенча)
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 дан 20 гектарга кадәр)	300	300	
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 гектардан кимрәк)	100	100	-

Реконструкцияләнергә тиешле авыл торак пунктларында торак йортларның стеналарына, балалар һәм дәвалау учреждениеләре биналарына кадәр булган зиратлардан ераклыкны җирле санитария күзәтчелеге органнары белән килештереп киметергә, әмма кимендә 100 метр кабул итәргә рөхсәт ителә.

Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата үлчәнгән яктан урнаштырырга кирәк.

Җирләүнең яңа урыннарын булдыру, гамәлдәге күмү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитария-гигиена экспертизасының уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

Зиратка илтә торган участок түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш: 1,5 м тирәнлектә урнашкан коры, уңдырышлы туфрак (комлы, комлы) 1,5 м тирәнлектә һәм аннан да түбәнрәк, туфрак дымлылыгы 6 - 18% чикләрендә туфрак өслегеннән 2,5 метрга тигез булган җир зонасында урнашкан торак пункттан читкә авышлык булырга; 1,5 м тирәнлегендә ачык булган һәм аннан түбәнрәк, туфрак дымлылыгы белән туфрак өслегеннән 2,5 метр ераклыкта булырга тиеш.

Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сиптерү суүткәргечен яки шахта коеларын, тышкы яктыртуны күздә тотарга кирәк.

Җирләү участокларының күләмнәрен 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

Күмү участокларының күләмнәре

Бер дәрәҗәдә җирләү саны бер урында	Күмү участогы күләмнәре	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6/1,8	2,0/4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

4.8. Җәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкның җәмәгать тәртибен саклау объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең, мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен территориаль яктан уңайлы булу дәрәҗәсенең хисап күрсәткечләрен 13 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

13 нче таблица

Авыл җирлеге территориясендә җәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Тәртип саклау буенча сайлау пункты	1 объект - 3 авыл җирлегенә	билгеләнми

Авыл җирлегендә полиция бүлеге авыл җирлекләре комплексына хезмәт күрсәтә ала.

Полициянең участок пункты, кагыйдә буларак, административ участокның үзәгендә урнашырга тиеш.

4.9. Авыл җирлегенең көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

Көнкүреш калдыкларын туплау нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше» СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция кабул итәргә тиеш. 14 нче таблицада китерелгән шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

Тупланган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап күләмен даими рәвештә (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

14 нче таблица

Коммуналь калдыкларны туплау нормативлары

Көнкүреш калдыкларының төрләре	**Елына 1 кешегә көнкүреш калдыклары саны**	
	кг	**литр**
Каты: суүткәргеч, канализация, үзәк җылыту һәм газ белән җиһазландырылган торак биналардан; башка торак биналардан	 190 300	 900 1100
Иҗтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280	1400
Шоулардан сыеклык (канализация булмаганда)	-	3000
Урам, мәйданнар, паркларның каты көнкүреш калдыкларының 1 кв.метрында смета	5	8

Искәрмә:
Эре габаритлы көнкүреш калдыкларын туплау нормаларын каты көнкүреш калдыкларының китерелгән күрсәткечләреннән 5 % күләмендә кабул итәргә кирәк.

15 нче таблица

Авыл җирлегенең каты коммуналь калдыкларны җыю, транспортлау, эшкәртү өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	**Объект исеме**	**Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе**	**Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе**
1	Авыл җирлекләре территориясендә ККК җыю объектлары (калдыкларны туплау урыннары)	100%	100 метр

Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен керү юллары белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларын урнаштыру күздә тотыла.

Тиешле күләмдә контейнер мәйданчыкларын билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыкларны туплау нормаларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп-хисап күләме аеруча зур белем бирү чорларында калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

Калдыкларны туплау нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» карары буенча кабул ителә (16 нчы таблица).

16 нче таблица

Калдыкларны туплау нормалары

Каты коммуналь калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,27 т/бер яшь
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,205 т/бер
Эре габаритлы калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,079 т/бер яшь
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,071 т/бер яшь

Санитария законнары таләпләрен үтәү максатларында, контейнерлар урнаштыру өчен мәйданчыклар торак йортлардан кимендә 20 метр ераклыкта, әмма 100 метрдан артмаска тиеш. Транспорт өчен уңайлы керү юллары булган каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен махсус мәйданчыклар. Мәйданчык су үткәрми торган өслекле ачык мәйданчык проектлана. Мәйданчыкларның күләме кирәкле санда контейнерлар урнаштыруга исәпләнгән булырга тиеш, ләкин 5 тән дә артык түгел. Билгеләнә торган чүп-чар җыючылар (контейнерлар) санын билгеләү өчен чүп-чар җыючылар файдалана торган халык саныннан, каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып карарга кирәк. Чүп җыючыларның исәп-хисап күләме иң күп белем алган чорларда каты коммуналь калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

Махсус техника (ә нәкъ менә транспорт һәм чүп ташу машиналарын җыючы) саны төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Коммуналь калдыкларның тәүлеклек туплануын, аларны чыгару чорын (тәүлек саен) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып, контейнерларның тиешле күләме санала (1,1 м3).

Контейнерларның 50% ы сортларга аерылырга тиешле ККК калдыклары (икенчел чимал) өчен кулланырга киңәш иткән очракта. Куркыныч ККК (яктырту җайланмалары, терекөмеш, батарея һәм аккумуляторлары (автомобильдән тыш) булган электр лампалары, терекөмешле градусниклар, куллану үзенчәлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар) махсус билгеләнгән контейнерларга

(кызгылт сары төстәге) әйләнә-тирә мохиткә зыян китерми торган, вандалга каршы башкаруда тупланырга тиеш.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру урыннары торак территорияләрдә ККны җыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә.

4.10. Авыл җирлегенең муниципаль район чикләрендәге һәм авыл җирлекләренең торак пунктлары чикләреннән тыш транспорт хезмәте күрсәтү һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендәге җирле әһәмияттәге объектлары.

Барлык торак пунктлар да каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителергә тиеш.

Торак пунктларда автомобиль транспорты юллары барлык биналарга һәм корылмаларга тәэмин ителергә тиеш.

Халыкның индивидуаль җиңел автомобильләр белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсе күрсәткече 1000 кешегә 314,5 җиңел автомобиль кабул ителә.

Авыл җирлеге халкы өчен җәмәгать пассажир транспорты тукталыш пунктларының территориаль яктан файдалану мөмкинлегенең максималь дәрәҗәдә мөмкин булган күрсәткечен 17 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

17 нче таблица

Авыл җирлеге территориясендә транспорт хезмәте күрсәтү өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе
1	Тукталыш пункты	1 кеше санына бәйсез рәвештә һәр авыл торак пункты өчен	җәяүлеләр өчен 30 минут

Иҗтимагый пассажир транспортының якындагы тукталышына кадәр җәяүле якын килү мөмкинлеге 500 метрдан да артмаска тиеш.

Торак зоналар территориясендә, халыкка мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, сәүдә һәм ял предприятиеләре, спорт биналары һәм корылмалары янында, хезмәт кушымтасы урыннарында (бер урыннан да ким булмаган) автостоянкаларны проектлаганда инвалидларны транспорт өчен аерып күрсәтергә кирәк.

4.11. Территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 18 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

18 нче таблица

Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре

Объект исеме	**Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәҗәсе (кв. метр/кеше).**	**Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе**
Гомуми файдаланудагы яшел территорияләр	12	билгеләнми

Искәрмә.

Урманнар әйләнәсендә урнашкан торак пунктлар өчен эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданын кечерәйтү рөхсәт ителә, әмма ул 20 %тан артмый. яшелләндерелгән территориянең аерым участоклары мәйданына балаларның ялы, уеннары өчен мәйданчыклар, җәяүлеләр өчен юллар керә, әгәр алар участокның гомуми мәйданының 30%ыннан артмаса.

Торак пунктта яшел утыртмаларны планировка структурасын һәм җирле шартларны исәпкә алып, бердәм система рәвешендә күз алдында тотарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел утыртмаларны максималь саклауны һәм файдалануны күздә тотарга кирәк.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары мәйданнарын парклар - 10 гектардан да ким булмаган күләмдә, бакчалар - 3 гектардан ким булмаган күләмдә; скверлар - 0,5 гектар күләмендә кабул итәргә кирәк.

Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принципларын, объектлар параметрларын «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге объектлары.

4.12.1. Авыл җирлегенең электр белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Электр энергиясен кулланучыларны өзлексез һәм сыйфатлы электр энергиясе белән тәэмин итү авыл җирлеге территориясендә халыкның сәламәтлеген саклауга һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга ярдәм итә.

Авыл җирлеген электр белән тәэмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

– тапшыру, трансформация һәм куллану вакытында электр энергиясен югалту кимүе;

– сәнәгать кулланучылары һәм халыкның тәүлеклек вакыт буенча дифференциацияләнгән тарифларга күчү юлы белән ярымпик һәм төнге чорда электр энергиясен куллану өчен икътисадый яктан кызыклы шартлар тудыру.

«Электр челтәрләре өчен җирләрне 0,38 - 750 кВ көчәнешле итеп бүлеп бирү нормалары» 14278 тм-т1 ВСН нигезендә электр белән тәэмин итү өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлар өчен җир кишәрлекләренең рөхсәт ителә торган минималь күләменең исәп күрсәткечләре билгеләнгән (19 нчы таблица).

19 нче таблица

Электр белән тәэмин итү өлкәсендә җирле әһәмияттәге объектлар өчен җир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителгән күләмнәренең исәп күрсәткечләре

Объектның төре	Җир участогының күләме, кв.м
Югары киеренкелеге 6 кВ дан 10 кВ га кадәр булган трансформатор подстанцияләр	150 нән артык түгел
20 кВ дан 35 кВ га кадәр киеренкелек белән Понизительный подстанцияләр һәм күчерү пунктлары	5000 нән артык түгел
35 кВ дан 220 кВ га кадәр киеренкелек белән Понизительный подстанцияләр	8500-10000

Искәрмәләр:

1. Таблицада китерелгән җирләрнең мәйданнары түбәндәгеләрне исәпкә ала: коймаларны якын килү һәм ремонтлау өчен билгеләнгән койма тирәли метрлы киңлек полосасын; идарәнең гомумподстанция пунктының бер яисә ике трансформаторын, югары (һәм урта) көчәнешне бүлү җайланмаларын, түбән киеренкелекне бүлү өчен комплектлы (кагыйдә буларак, ябык) бүлү җайланмасын урнаштыру;

2. Поданцияләр мәйданы таблицасында күрсәткечләр түбәндәгеләрне күздә тота: һава линияләрен капма-каршы якларга чыгару; ачык бүлү җайланмалары; трансформаторлар җайланмасын ачу. Түбәндәге күрсәткечләр, таблицадагы күрсәткечләр түбәндәге коэффициентларга арттырыла:

– югары һәм урта киеренкелек линияләрен бер якка - 1,25 кә чыгарганда;
– югары һәм урта киеренкелекне бүлү җайланмаларында - 0,8;
– трансформаторларның ябык җайланмасы вакытында - 1,1.

Электр белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Торак һәм иҗтимагый биналарның электр җайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП31-110-2003 таләпләре нигезендә билгеләнә торган электр чыганакларына электр йөкләнеше күрсәткечләре, «ФСК ЕЭС» ААҖнең бүлү электр челтәре комплексында техник сәясәт турындагы нигезләмә (РАО «ЕЭС России» ААҖ һәм «ФСК ЕЭС» ААҖнең 25.10.2006 №270р/3р боерыгына кушымта) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Беренчел исәпләүләр өчен торак пунктлар территорияләренең чагыштырма исәп-хисап йөкләнеше күрсәткечләрен 20, 21, 22 нче таблицалар нигезендә кабул итәргә кирәк.

20 нче таблица

Торак пунктлар территорияләренең исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенең күрсәткечләре

Йортлар/фатирлар өчен исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенең зур күрсәткече:	**Тулаем торак пункт буенча**	**Шул исәптән**	
		үзәк	**Төзелеш микрорайоннары/кварталлары**
- табигый газдагы плитәләр белән (кВт/кеше)	0,41	0,51	0,39
- стационар электр плиталары (кВт/кеше) белән	0,50	0,62	0,49

Искәрмәләр:

1. Торак пункт үзәге төшенчәсе дигәндә территорияне төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм җәмагать туклануы предприятиеләре шактый тупланган территорияне аңларга кирәк.

2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләнеш исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

– табигый газда плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6;
– стационар электр плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,1 - 1,5.

Торак пункт үзәге территориясенә зур әһәмият алырга кирәк.

21 нче таблица

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тоту күрсәткечләре һәм электр йөкләнешенең максимумын куллануның сәгатьләренең еллык саны

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тотуның зур күрсәткечләре һәм йортларга/фатирларга электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатьләренең еллык саны:	Елына электр энергиясен чагыштырмача тоту, кВт.ч/кеше	Электр йөкләнешенең максимумын куллануның еллык сәгате саны
- табигый газдагы плитәләр белән	2170	5300
- стационар электр плиталары белән	2750	5500

Искәрмәләр:

1. Урнаштырылган күрсәткечләр электр куллануны торак һәм җәмәгать биналары, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктырту белән күз алдында тота;
2. Алынган мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр җылыту һәм электронагревны куллануны исәпкә алмый;
3. Электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатьләренең еллык саны ҮП 10(6) кВ шиннарына китерелгән.

Авыл һәм җирлекләрне электр белән тәэмин итүне проектлаганда проектлана торган территорияләр категориясе нигезендә аның ышанычлылыгын тәэмин итүгә карата таләпләрне исәпкә алырга кирәк.

Беренче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәэмин ителешен өзү кешеләр тормышы өчен куркыныч булырга мөмкин, шәһәр хуҗалыгының аеруча мөһим элементларының эшләвен бозу.

Икенче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәэмин ителешен өзү халыкның шактый санының нормаль эшчәнлеген бозуга китерә.

Өченче категориягә калган беренче һәм икенче категорияне билгеләүгә туры килми торган барлык электр кабул итү бүлмәләре дә керә.

Махсус төркемгә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның өзлексез эшләве кешеләрнең, шартлауларның, янгыннарның һәм кыйммәтле төп җиһазларның зарарлануын булдырмау максатыннан производствоны һәлакәтсез туктату өчен кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының киеренкелеген сайлау, перспективалы электр челтәрләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы бүлү электр челтәре комплексы челтәрләрен перспективалы үстерү схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләрен киеренкелек энергия системасында исәп-хисап срогы һәм киеренкелек системасы чикләрендә аларның үсеш концепциясен исәпкә алып билгеләнә: 35 - 110 - 220 - 500 кВ. Электр белән тәэмин итү системасының киеренкелеге энергия трансформациясенең иң аз баскычларын исәпкә алып сайланырга тиеш.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү җайланмаларын проектлауны электр җайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм «Электр челтәрендә бердәм техник сәясәт турында»гы нигезләмә таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк («ФСК ЕЭС» ГАҖ Директорлар советының 2020 елның 09 апрелендәге 496 номерлы карары белән расланган).

Трансформатор подстанцияләр, электр үткәргеч һава линияләрен торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә күчерү пунктлары ябык типтагы проектлаштырырга тәкъдим ителә.

4.12.2. Авыл җирлегенең җылылык белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Җылылык белән тәэмин итү турында” 2010 елның 27 июлендәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә җылылык белән тәэмин итү өлкәсендә мөнәсәбәтләрне оештыруның төп принципларының берсе җылылык белән үзәкләштерелгән тәэмин итү системасын үстерү һәм җылылык белән тәэмин итүнең һәм җылылык энергиясен куллануның ышанычлылыгын һәм энергетик нәтиҗәлелеген тәэмин итү.

Бер һәм ике катлы һәм индивидуаль торак йортларны, шулай ук секцион торак йортларны су басуны һәр йортта яки фатирда урнашкан газ казаннарыннан башкарырга кирәк.

Иҗтимагый, мәдәни-көнкүреш һәм административ биналарны үзәкләштерелгән, тышкы җылылык челтәрләреннән яисә җылылык белән тәэмин итүнең автоном чыганакларыннан аерып алу.

Җылылык белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү авыл җирлеген җылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 таләпләре нигезендә җылылык белән тәэмин итү ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәп-хисап җылылык йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Күчемсез милек объектларына экологик таләпләр (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү чыганакларын коммуналь-склад һәм җитештерү зоналарына, җылылык йөкләнешләре үзәкләренә урнаштырырга тәкъдим ителә.

Җылылык белән тәэмин итү чыганакларын, җылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш. Җылылык челтәрләрен сузу трассалары һәм ысуллары СНиП 41-02-2003 «Җылылык челтәрләре» таләпләре (9 бүлек) һәм «Кагыйдәләр җыелмасы - 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12.3. Авыл җирлегенең газ белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяҗын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Россия Федерациясендә газ белән тәэмин итү турында” 1999 елның 31 мартындагы 69-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә газ белән тәэмин итү өлкәсендә дәүләт сәясәтенең төп принципларының берсе - торак-коммуналь

хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру дәрәҗәсен арттыру, газлаштыруның тиешле федераль, төбәкара һәм региональ программаларын булдыру һәм гамәлгә ашыру нигезендә.

Газ белән тәэмин итү системасын үстерүнең төп юнәлешләре газ белән тәэмин итүнең кайбер баш корылмаларын реконструкцияләү, газүткәргечләрнең яңа тармагын төзү юлы белән газ белән тәэмин итү системасының куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын арттыруны күздә тотарга тиеш, бу газүткәргечнең гамәлдәге челтәрләре эшен стабильләштерергә һәм газ белән тәэмин итүнең яңа объектларын тоташтырырга мөмкинлек бирәчәк.

Газ куллану юнәлешләре:

– сәнәгатьнең технологик ихтыяҗлары;
– халыкның хуҗалык-көнкүреш ихтыяҗлары;
– җылылык чыганаклары өчен энергия чыганагы.

Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «Газ белән тәэмин итү системалары», «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең иминлеге турында техник регламент» СНиП 42-01-2002 таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итүнең һәм газлаштыруның генераль схемасы нигезендә торак-коммуналь хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Татарстан Республикасын шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларына (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 елгы 1071 карары белән расланган) туры китереп, газ белән тәэмин итү объектлары өчен җир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренең түбәнрәк саналган исәпләү күрсәткечләре билгеләнде (22 нче таблица).

22 нче таблица

Газ белән тәэмин итү объектлары өчен җир участокларының минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренең исәп күрсәткечләре

ГРС җитештерүчәнлеге, куб. метр/сәгать	Җир участогының күләме, га
100 гә кадәр	0,01
100 - 3000	0,07
3000 - 10000	0,11
10000 - 100000	0,13
100000 - 300000	0,38
300000 - 500000	0,65
500000 дән артык	1

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә зур күрсәткечен кабул итәргә кирәк.

Газ белән тәэмин итү һәм газ белән тәэмин итү станцияләре торак пунктлардан читтә урнаштырылырга тиеш.

Газ үткәрү пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, ялланган яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм җайга салу өчен газ көйләү (блок яки шкаф) пунктларын проектларга кирәк. Газорегулятор пунктын район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

– газны газ көйләү пунктына кертүдә 0,6 МПа - 10 метрга кадәр;
– газны газ көйләү пунктына кертүдә 0,6 - 1,2 МПа - 15 метр.

4.12.4. Су белән тәэмин итү объектларында авыл җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганакларын сайлау, су җыю корылмаларын урнаштыру таләпләре нигезендә 30.13330.2016 «Эчке сүүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» СНиП 2.04.01-85, «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар", СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, җитештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм уздыруга санитар-эпидемиологик таләпләр» СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү мохите факторлары өчен куркынычсызлыкны һәм (яисә) зарарсызлыкны тәэмин итүгә таләпләр», ГОСТ 2761-84 «үзәкләштерелгән хуҗалык-су белән тәэмин итү чыганаклары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре», СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары», шулай ук авыл җирлеген су белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Халыкның хуҗалык-эчә торган ихтыяҗлары өчен тәүлеккә уртача (бер елда) су куллануның чагыштырмача күрсәткечен тәүлеккә 250 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган биналар өчен, ванналы һәм җирле суҗылыткычлар белән).

Су алу корылмаларының типларын һәм урнашу схемаларын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитария шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су үткәрү челтәрләрен боҗра белән проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик сызыкларын куллану рөхсәт ителә:

– һәлакәтне бетерү вакытына су белән тәэмин итүдә тәнәфес булуга юл куйганда җитештерү ихтыяҗларына су бирү өчен;

– торбалар диаметры 100 мм дан артмаган хуҗалык-эчә торган ихтыяҗларга су бирү өчен;

– янгынга каршы яисә хуҗалык-янгынга каршы ихтыяҗларга су бирү өчен, линия озынлыгына 200 метрдан да артык булмаган озынлыкта янгын сүндерүгә карамастан.

Биналар һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләренең тышкы суүткәргеч челтәрләре бөгелү рөхсәт ителми.

4.12.5. Суүткәргеч объектларда авыл җирлеге халкының норматив ихтыяҗларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны гамәлгә ашыруны гамәлгә ашырырга кирәк 30.13330.2016 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» 2.04.01-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар", СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», шулай ук авыл җирлеген су белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Көнкүреш агымлы суларны тәүлеклек уртача уртача исәпләнгән су белән чыгару территориядә һәм яшел утыртмаларда су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклек уртача уртача уртача исәпләнгән су куллануга тигез итеп кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә, авыл торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер елга) сулыкны бер кешегә 150 л/тәүлек күләмендә кабул итү рөхсәт ителә.

Йорт яны җир кишәрлекләре белән индивидуаль йортларда яшәүче авыл җирлеге халкы өчен төзелешнең тыгызлыгы түбән булу, агып төшүче суларны чистартуның үзкыйммәте, рельефның катлаулылыгы аркасында, су бүлеп чыгаруның автоном системасын күз алдында тоту зарур.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан җыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш. Очкыч корылмаларны йорт биләмәләре территориясендә яки берничә бина өчен аерым торучы чистарту корылмалары итеп (кагыйдә буларак, социаль-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары) урнаштыру тәкъдим ителә.

5. . ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләре нигезендә әзерләнгән:

Федераль законнар:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы (02.07.2021 ред..).

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (01.07.2021 ред.).

«Күмү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

Россия Федерациясенең башка норматив актлары:

«Методик рекомендацияләр турында» Россия Мәгариф һәм фән министрлыгының 2016 елның 04 маендагы АК-950/02 хаты Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә оптималь урнаштыру критерийларын билгеләү өчен якынча әһәмияткә ия» (2016 елның 08 августындагы).

РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының "Ашыгыч ярдәм күрсәтү тәртибен, шул исәптән ашыгыч махсуслаштырылган медицина ярдәмен күрсәтү тәртибен раслау турында" 20.06.2013 № 388н боерыгы

РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының "Сәламәтлек саклау өлкәсендә халыкның ресурслар белән тәэмин ителеш нормативларын һәм нормаларын куллану турында методик тәкъдимнәрне раслау турында" 2018 елның 20 апрелендәге 182 номерлы боерыгы.

Россия Мәдәният министрлыгының "Россия Федерациясе субъектларына һәм җирле үзидарә органнарына мәдәният оешмаларын үстерү һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәт белән тәэмин итү буенча методик тәкъдимнәрне раслау турында" 02.08.2017 № Р-965 боерыгы.

Татарстан Республикасының норматив актлары:

Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары расланды. ТР МКның 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән (19.07.2021 ред).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

«Иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән 2024 елга кадәр тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

«Кама Тамагы муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (13.12.2014 ел редакциясе).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (4.10.2021 редакциясендә).

«Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә, Татарстан Республикасының территориаль схемасын раслау турында» 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы ТР МК карары.

«Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив актлары:

Кама Тамагы муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (актуальләштерелгән редакция), раслаулар. ТР Кама Тамагы МР Советы карары белән 16.12.2013

Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы (кертелгән үзгәрешләр белән), расланган. Министрлар Кабинетының 27.03.2021 нче карары белән.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен (2019 елның 25 декабренә үзгәрешләр белән) раслау турында (Татарстан Республикасы законнары 05.04.2019 N 31-ТРЗ, 25.12.2019 N 112-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары редакциясендә)

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе, раслаулар. Татарстан Республикасы Кама Тамагы МР Советы карары белән 08.08.2016 № 78.

Проектлау һәм төзелеш буенча кагыйдәләр җыелмасы:

СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89 * . Россия Төзелеш министрлыгы боерыгы белән 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр, 10.02.2017 ред.).

СП 35-106-2003 «Өлкән яшьтәге кешеләргә социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләрен исәпләү һәм урнаштыру».

СП 30.13330.2016 «СНиП 2.04.01-85* «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү»;

СП 32.13330.2018 «СНиП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2020 «СНиП 35-01-2001 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп населения»;

«Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, җитештерү, иҗтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр»;

СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен иминлеген һәм (яисә) зарарсызлыгын тәэмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләр»;

МДК 11-01.2002 "Россия Федерациясендә зиратларны җирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр".

Башка документлар:

Янгын сагы объектларын проектлау нормалары. НПБ 101-95 (утв. РФ Эчке эшләр министрлыгының ГУГПС идарәсе, РФ Эчке эшләр министрлыгының 30.12.1994 № 36 боерыгы белән кертелде.

Интернет-чыганаклар:

Территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасы (ТП ФИС) - https://fgistp.economy.gov.ru/.

Дәүләт статистикасының федераль хезмәте - http://gks.ru.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы администрациясенең рәсми сайты - https://kamskoye-ustye.tatarstan.ru/

Нормативлар әзерләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алынды:

– авыл җирлегенең административ-территориаль төзелеше;
– авыл җирлегенең социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;
– табигать-климат шартлары;
– Кама Тамагы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программасы;
– социаль-икътисадый үсеш фаразы;
– җирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре.

Нормативларның төп өлешендә авыл җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булу дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән җирле әһәмияттәге объектлар исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник задание белән билгеләнгән.